

126. »Vivificas« preveo je Vjesnik: »oživljavaš« što bi se moglo ljepše reći: »oživljuješ«: oživljavati, oživljujem! Oživljuvam možda nije ni sasvim nemoguće, ali ne zvuči tako lijepo, osim toga izraz »oživljuješ« prenosi u hrvatski jezik nešto od latinskoga sroka: »sanctificas, vivificas...«

127. »Per ipsum et cum ipso et in ipso« — sasvim je nezgrapno hrvatski: »Po njemu i s njime i u njemu. Prevodilac je sigurno izgubio s vida činjenicu da takva konstrukcija u latinskom jeziku lijepo zvuči, čak i pjesnički, upravo klasično, premda od toga klasičnog pravila crkvena latinština često odstupa. Ipak je njoj bez sumnje prirodnije takvo izražavanje nego u hrvatskom jeziku. Stoga sam i preveo: »Po njemu, s njime i u njemu«.

128. »Est tibi Deo Patri omnis honor et gloria.« I tu je prevodilac izgubio s vida da se radi o posesivnom dativu, pa se nešto gubi od izražajnosti kad prevodi grubo i tobože doslovno: »jest tebi...« Takav je prijevod za razliku od latinskog sasvim statičan, ne povezuje slave s Bogom kao da mu pripada. »Tibi est gloria« znači slava je nešto što je Bogu dužno, na nj spada. Ujedno je ta riječ povezana i s Isusom po njemu Otac dobiva svu čast i slavu. To bolje prevede riječ: »ide«.

129. »Per omnia saecula saeculorum« već je u liturgiji uhodano kod nas, pa ne treba sad iznenada mijenjati kao s neba pa u rebra: »u sve vijeke vjekova.« Neka ostane još po starom, dok se možda sve staro ne promijeni, neka se uklopi u sav drugi kontekst i za sada zvuči: »Po sve vijeke vjekova.«

o. Radogost Grafenauer

DVIJE RIJEČI UZ NOVI MISAL

Kako se može vidjeti na prvoj stranici ovoga broja »S. B.« Vijeće za provedbu Uredbe o sv. bogoslužju potvrdilo je 14. XI prošle god. zaključak naše Biskupske konferencije da se »Misal za sve dane u godini« (Makarska 1967.) može upotrebljavati kao liturgijska knjiga.

Budući da se odavno osjećala potreba takve edicije, evo nekoliko podataka (uz one što su objavljeni u »S. B.« br. 4/1967.) kao su ga ljudi očekivali, naručivali i što su pisali Izdavaču kad su ga već imali u rukama.

u pretplati (prvih 30 po broju naručenih primjeraka):

1. Narudžbe		
1. fra Anđelko Marić, Split	1.000	komada
2. Uredništvo »Blagovesti«, Beograd	1.000	»
3. o. Zorislav Lajoš, Zagreb	1.000	»
4. Provinc. Franj. konventualaca, Zag.	500	»
5. fra Ivan Vuka, Zagreb	400	»
6. Provincijalat Trećoredaca, Zagreb	400	»
7. Biskupski ordinarijat, Banja Luka	200	»
8. Biskupski ordinarijat, Krk	200	»
9. Dječačko sjemenište, Zagreb	200	»

10. Franjevač. samostan Trsat, Rijeka	200	”
11. o. Toni Dešković, Bol	200	”
12. Sestre sv. Križa, Đakovo	200	”
13. Ante Markić, Đakovo	150	”
14. fra Gabrijel Štokalo, Split	150	”
15. o. Ante Toljanić, Mali Lošinj	130	”
16. Treći red sv. Franje, Obala, Split	120	”
17. o. Alfonz Eterović, Korčula	100	”
18. Bela Stantić, Subotica	100	”
19. Ciril-Methodska knjižara, Zagreb	100	”
20. s. Božena Duvnjak, München, Deutschland	100	”
21. Franjevački samostan, Dubrovnik	100	”
22. Franjevački samostan, Subotica	100	”
23. Srednja v. š. za spremanje svećenika, Rijeka	100	”
24. Srednja v. š. za spremanje svećenika, Sinj	100	”
25. Župski ured, Baška Voda	100	”
26. Župski ured, Prisoje, p. Grabovica	100	”
27. Župski ured, Metković	100	”
28. Župski ured, Mrkopalj	100	”
29. Žup. ured Gospe od Pojišana, Split	100	”

II. Stiglo je vrlo mnogo pisama. U njima su pohvale, sugestije, želje i zamjerke. Evo nekoliko izvadaka iz tih pisama onim redcm kojim su stizali:

1. »Hvala! Sto, puta hvala! I sto puta čestitam! Neka Vas dragi Bog i dobrota Isusova i Marijina nagrade. Mogu si zamisliti koliko je muke bilo potrebno da u ovom našem darmaru i liturgijskoj zbrci izvedete ovakvo djelo. Mislim da će dušama vanredno koristiti . . . Može se mirno nositi kao pravi molitvenik u crkvu, može dobro poslužiti i svećeniku u crkvi.«

o. M. Š. Zagreb

2. »Misal je zaista vrlo lijep, upravo raskošno izgleda. Idealan za upotrebu u crkvi! No, bojim se da ga mnogi naši vjernici neće htjeti nabaviti radi prevelikog forma-

ta... S druge strane nama svećenicima... baš takav povećani format savršeno odgovara. Misal bi se više proširio kad biste nam dali na raspolaganje dva formata: veći za crkvu, manji za vjernike... «

o. I. Knafeljc, Zagreb

3. »Upravo sam ovoga časa dobio dugo čekani Misal. Njegov sadržaj i oprema nemaju zamjerke. Mislim da je ovo djelo razveselilo mnoga srca, koja su ga željno čekala i osjećala prazninu bez njega. Sada ga imamo. Sretni će biti i svećenici i vjernici.«

J. Varžić, Čeminac

4. »Dan je započeo s nešto razvedravanja, a zatim stalno maglovito, oblačno i kišovito. U mojoj se duši razvedrilo i zasjalo sunce, kad je stigao očekivani i potraživani omot s »Misalima«... Tako sam željno i nestropljivo očekivao i potraživao vaše izdanje Misala... Zadovoljan sam i s prijevodom i tiskom i formatom i opremom.«

J. Kranjčev, Poređe

5. »Popunili ste prazninu. Nije to laki posao, ali ubi amor non est labor. Tolike ćete duše približiti Bogu po sv. Misi i naučiti ih da se žrtvuju sa žrtvom. Bog Vas uzdržao u snazi za daljni rad! Šteta što vjernici moraju prevrćati stranice, ali bez toga bi bila glomazna knjiga.«

M. Garković, nadbiskup, Zadar

6. »Veoma ste me obradovali, kad sam dobio Vaš Misal. Dugo sam ga očekivao i hvala Bogu, eto, imamo konačno i Misal za svaki dan. Veliko ste djelo učinili i bit će Vam zahvalni ne samo svećenici nego i vjernici širom naše domovine.«

A. Pichler, biskup, Banja Luka

7. »Veseo sam da je knjiga konačno izašla i da je tako lijepo i ukusno opremljena. Da nije bilo Vaše inicijative i upornosti još bismo dugo morali čekati na nešto takova. Zahvaljujući Vam na poklonu ja Vam od srca čestitam... U Čehoslovačkoj vlasti su dozvolile tiskati tek Ordo Missae za upotrebu vjernicima, dok svećenik na oltaru nema još ništa.«

V. Stanković, nadb. tajnik, Zagreb

8. »Molim Vas što prije... A onda ćemo naknadno još naručiti, jer ljudi će tražiti... Inače od srca Vam čestitam na Misalu. O koliko ste nam time pomogli! Tehnički i inače na evropskoj visini! Mi ga već upotrebljavamo u liturgiji... Ta biskupi su odobrili... a Rim će valjda skoro!«

O. P. Gref, Čakovec

9. »Nestrpljivo očekujemo druge. Pretplatnici svaki dan pitaju: Kad će stići Misali?«

Biskupski ordinarijat, Đakovo

10. »Ja sam siromašni seljak i moja je najveća radost kada prisustvujem sv. Misi. Zato bih Vas molio da bi mi poslali ako je moguće Vaš Misal. ... Želio bih da mi moje nedjelje i blagdani budu ispunjeni uz običajene molitve i molitvama iz...«

D. B. Mirkovec

11. »Đaci već nestrpljivo čekaju, a oni koji su već dobili vrlo su zadovoljni Vašim izdanjem«.

Generalni prefekt Dječaćkog sjemeništa, Zagreb

12. »Oduševljen sam da smo Vašim velikim marom i liturgijskim entuzijazmom baš mi Hrvati — kao jedan brojčano maleni katolički narod — ovako ubrzo dobili ovako divno uređen Misal. Ja Vam svesrdno i bratski čestitam!«

S. Lovrić, Dalj

13. »Zaista su divni Misali. Trebalo bi svaki primjerak poljubiti! Upravo uživam u njima. Vama na trudu i muci hvala ono što se u nas u Bosni kaže: 'Sto puta!' Ovo **sto puta** znači puno više nego i milijun. Bog Vas poživio i trud nagradio!«

N. Burić, Žabljak

14. »Vaš je kanon u novom 'Misalu' puno bolji i odgovara potpuno mome ukusu i s jezične i sa sadržajne strane. Prevodi latinski kanon lijepim i pravilnim hrvatskim jezikom. (Vi fratri iz Zagore uvijek ste ga dobro po-

znavali i govorili i pisali kao i naš seljački svijet u tim krajevima...) Mislim da je to (način rada na prijevodu kanona) jedina prava metoda.«

Č. Čekada, Dubrovnik

Mislim da je to dosta. Ostavimo drugu poštu pa i brzozjave u arhivu. Možda će jednom trebati. A gdje su toliki uspeni interventi! Tko bi ih sve pobrojio!? Bilo ih je svake vrste: i pohvala, i zamjerki, i poticaja, i sugestija, i... i... i...

Nek nam ovaj i ovako obavljeni posao pomogne da jednom još bolje i ljepše izradimo i dobijemo konačni, reformirani, na hrvatski bez zamjerke prevedeni cijeli Misal! Quod Deus faxit!

Prikupio: o. Gabrijel Jurišić

NEDJELJNA I BLAGDANSKA ŽUPSKA MISA

Ima kod nas lijepi broj župa, osobito po selima, u kojima je svečana nedjeljna, blagdanska misa pravo euharistijsko slavlje. Kod mise su prisutni gotovo svi vjernici župske zajednice, svečanije su obučeni. Sudjeluju u svetoj misi. Prate je, mole, pjevaju, odgovaraju, slušaju, sve veći broj se vjernika pričešćuje na toj misi. Oni tu misu tako očekuju, tako doživljavaju, da je ona »sunce njihovih dana«, kako je rekao pok. kardinal Faulhaber. Ali postoji i dosta veliki broj naših župa, osobito u primorskom pojasu i po gradovima, u kojima je nedjeljna, blagdanska misa slabo posjećivana, dosta pusta. Ako se na toj misi pjeva, to još uvijek pjeva neki zbor na pjevalištu, nerijetko slabo izvježban, daleko od puka. Glavnina vjernika fali. Ako već slušaju misu, radije će slušati neku tišu misu, »da što prije budu gotovi«. A ono vjernika što je tu, slabo moli, neodlučno, nesložno, ne pjevaju kod mise, ne sudjeluju, i tako ta misa postaje pusta, dosadna, bez života, osobito u vrućim ljetnim danima, ili kad je lošije vrijeme.

A prema Božjoj volji, izraženoj u III. Božjoj Zapovijedi: »Sjeti se, da svetkuješ dan Gospodnji«, prema tradicionalnom kršćanskom shvaćanju, prema želji i nastojanju II. Vatikanskog sabora: »Crkva svetkuje uskršno otajstvo svakog osmog dana, koji se s pravom naziva Gospodnjim danom ili nedjeljom. Tog su se dana vjernici dužni sastati,